

واژه‌ها بی جان نیستند

اشتراک در شبکه‌های اجتماعی:

آدرس صفحه: <https://mav>

[1]

به قلم: ابراهیم اخوی

اشاره

در ارتباط بین اعضای خانواده، تکراری‌ترین مسئله، حرف‌هایی است که بین اعضای خانواده رد و بدل می‌شود. برخی از این حرف‌ها باعث می‌شوند همه اعضای خانواده روحیه بگیرند و آماده فعالیت‌های مهم و بزرگ شوند و در برخی دیگر از گفتگوها، زمینه بروز تنش‌های سخت و طولانی مدت به وجود می‌آید، افراد خانواده به خصوص فرزندان نوجوان و جوان که بر طبل استقلال فکری می‌کوبند و به قول خودشان دنیادیده‌اند - البته از پشت قاب شیشه‌ای و به لطف نرم‌افزارهایی مثل اینستاگرام و ...- در این خانواده‌ها روحیه منفی گرفته و ترکش‌های آن را در شکل‌های مختلف نثار خانواده می‌کنند. بر این اساس، به نظر دقت در گفتگوهای خانگی، مسئله‌ای به صرفه و منطقی است و لازم است نکته‌های زیر را درباره آن مراعات کنیم.

از اطرافیان بد نگوییم

زمانی که در خانه نسبت به اقوام بدگویی می‌شود، ضمن اینکه مرتکب گناه بزرگی چون غیبت شده‌ایم، امنیت روانی فرزندانمان را هم به خطر انداخته‌ایم. خودتان را جای دختر نوجوان‌تان بگذارید که بر اساس اطلاعات منفی شما نسبت به

دایی، خاله، عمو و دایی حساسی دچار بدبینی شده است و به گمان خودش اگر مشکلی در زندگی برایش به وجود بیاید، فرد امینی را در فامیل نمی‌شناسد که بتواند به کمک آن از دیوار مشکلات عبور کند. او با احساس تنهایی رنج‌آوری روبروست که آینده زندگی احساسی‌اش را دچار چالش می‌کند. در کنار این، وقتی والدین به عنوان دو شخصیت الگو به راحتی درباره دیگران قضاوت منفی می‌کنند، از نمره کامل بودن خودشان هم می‌کاهند.

منفی یافی نکنیم

برخی از خانواده‌ها از اینکه نوجوان و جوان‌شان هیچ انگیزه‌ای برای پیشرفت ندارند، گلابه دارند و نوبت‌های متعدد مشاوره‌ای را برای حل مسائل دنبال می‌کنند. وقتی هم دنبال ریشه مشکلات می‌گردند، دنیای دیجیتال یا دوستان فرزندشان را نفرین می‌کنند که دسته گل‌شان را از درس خواندن دور کرده‌اند. در حالی که ریشه مشکل را باید جای دیگری جستجو کرد. زمانی که در منزل و گفتگوهای خودمانی مرتب از مشکلات موجود در کشور به بدترین روش صحبت می‌کنیم و درس خواندن را نوعی اشتباه معرفی می‌کنیم یا زمانی که پدر خانواده مرتب از شغل و فعالیت‌هایش گلابه می‌کند، طبیعی است که فرزندان این خانواده به تدریج از نگاه مثبت به آینده و زندگی پرتلاش دور می‌شوند و خود را با مخدرهایی چون موبایل، تبلت و فضای مجازی مشغول خواهند کرد.

احترام آموختی است

از بی‌احترامی فرزندان نسبت به خودمان شاکی هستیم و آن را به پای زمانه می‌گذاریم. شاید ریشه دقیق‌تری داشته باشد که ای کاش می‌شد یک هفته گفتگوهای داخل خانه را ضبط می‌کردیم تا بتوانیم بهتر آن را بیایم. طبیعی است که زن و شوهر روزهای خوب زیادی را با هم دارند ولی مشکل در لحظه‌های سخت و روزهای دشوار است که یکی از والدین روحیه مناسبی ندارند و واکنش‌های منفی با ماندگاری طولانی برای فرزندان را رقم می‌زنند. زمانی که الگوها مراعات نکنند، انتظاری از بینندگان این رفتارها نیست!

بیجه‌ها از اشتباه ما هم درس می‌گیرند

والدین معصوم نیستند ولی خطاکاران هم در گروه‌های مختلف دسته‌بندی می‌شوند. بهترین گروه از خطاکاران کسانی هستند که وقتی به اشتباه‌شان پی بردند، درصدد جبران برمی‌آیند و عذرخواهی برای آنها کار دشواری نیست. زبانی که به بدترین کلمات در دعوای خانگی چرخیده، قدرت چرخش عالی برای بهتر گفتن را هم دارد. کافی است او را مامور جبران کنیم. زمانی که اشتباه خود را با کلمات زیبا ترمیم می‌کنیم، به فرزندانمان می‌آموزیم مانند ما باشند.

وعدہ بی جا ندھیم

ما مجبور نیستیم به فرزندان خود وعده‌های فراوان بدهیم ولی موظفیم به همه وعده‌هایی که داده‌ایم، عمل کنیم. این قانونی است که در آموزه‌های دینی درباره تربیت به آن تصریح شده است. فرزندان به دلیل اعتمادی که با ما دارند، روی وعده‌های ما مثل یک چک تضمینی حساب باز می‌کنند و زمانی که این چک پاس نشود، هم اعتبار خودمان را از دست می‌دهیم و هم خوش‌بینی آنها را نسبت به دیگران کم می‌کنیم. این مسئله روحیه فرزندان را ضعیف کرده و ممکن است رفتارهای پرخاشگرانه را در آنها ایجاد کند. وعده تامين آینده، نه تنها لطفی در حق فرزندان نیست بلکه با از بین بردن انگیزه‌های پیشرفت می‌تواند پیامدهای منفی زیادی را با خود به همراه داشته باشد.

مشکلات را به فرزندان نکشانیم

استرس‌های زیادی در طول روز به سمت ما می‌آیند که بخش زیادی از آنها ممکن است به محیط کار، مدیریت مالی زندگی یا مرتبط با اتفاق‌هایی باشد که در فامیل نزدیک افتاده است. تصور کنید مادری به دلیل شنیدن خبر تلخی از زندگی برادرش که به تازگی ازدواج کرده، به هم ریخته و الان آماده سرازیر کردن خشم درونی خود به فرزندان است. اینجاست که واژه‌های تند و تلخ ممکن است به صورت اتوماتیک به سوی فرزندان شلیک شود که کوچکترین اشتباهی نداشته‌اند. بهتر است برای پیشگیری از این مسئله، شناخت خودمان را نسبت به اتفاق‌هایی که در درون مان می‌افتد بیشتر کنیم و زمان‌ها و موقعیت‌هایی را که در آن دچار رفتارهای پیش‌بینی نشده می‌شویم را به خوبی بشناسیم. حتی مشکلات و اختلاف‌نظرهایی که بین والدین وجود دارد، نباید به فرزندان کشانیده شود تا موج نگرانی را برای آنها ایجاد کند.

موضع‌گیری عاقلانه داشته باشیم

برخی از فرزندان نسبت به چرخش‌های 180 درجه‌ای والدین‌شان شوکه می‌شوند. والدین دمدمی مزاج فرزندان خود را در ابهام شديدي فرو می‌برند و قدرت پیش‌بینی را از آنها می‌گیرند. به همین خاطر، مراقبت سبک کلمات خود در موقعیت‌های گوناگون

باشیم. ممکن است یکی از والدین دچار بدخلقی صبحگاهی باشد و هرچه از روز می‌گذرد، شرایط روحی بهتری را تجربه کند. در چنین خانواده‌ای ممکن است تفاوت فراوانی بین اظهارنظرهای صبحگاهی نسبت به فرزندان با نظراتی که در پایان روز می‌دهند، وجود داشته باشد. از این رو پیشنهاد می‌شود که هم در زمانی که روحیه عالی است، از دادن صفات غیرواقعی به فرزندان پرهیز کنید و هم زمانی که حوصله خودمان را هم نداریم چه رسد به بچه‌های قد و نیم قد، مراقبت بیشتری در برچسب زنی به آنها داشته باشیم.

همه واژه‌ها ثبت می‌شوند

یکی از زیبایی زندگی معنوی، باور به این مسئله است که تمام واژه‌هایی که از زبان ما خارج می‌شوند، ثبت می‌شوند و روزی صورتحساب آن برای ما آماده خواهد شد. ممکن است یک کلمه زندگی فردی را متحول کند و برعکس برخی از واژه‌ها، خوشبختی را از دیگران بگیرد. آیه دوم سوره قاف، برای حفظ کردن و به کارگیری همیشگی، پیشنهاد ما به شماست: «**ما یلفظ من قول الا لدیه رقیب عتید**؛ هیچ سخنی گفته نمی‌شود مگر آنکه دو فرشته آن را ثبت می‌کنند».

لطفاً به خاطر بسپارید

یادمان باشد حافظه آدم‌های اطراف ما به هیچ وجه ساده و فراموشکار نیست. برخی از کلمات شاید سال‌ها در ذهن یک خانم خانه بماند یا پسر جوانی از قضاوت منفی پدر درباره خودش، خاطرات بدی را به یاد داشته باشد و برای همیشه مبنای قضاوت آن درباره خودش و توانمندی‌هایش باشد. احساس ارزشمندی و توانمندی فرزندان به میزان زیاد به نوع ارزیابی ما بستگی دارد که در قالب کلماتی ساده به گوش آنها مخابره می‌شود.

منبع: نشریه خانه خوبان، شماره 115.

نشانی منبع: <https://mava.iki.ac.ir/node/655>

پیوندها

<https://mava.iki.ac.ir/files/images/articles/GradTalk.gif> [1]